

Uj ifjusági irodalmat

A magyar ifjusági irodalom elégtelenségének és nivótlanságának kérdése régen akuttá vált, de hogy ezirányban gyökeres tevékenység indulhasson, ahhoz, — mint minden más alapos újításhoz, — a társadalom teljes átalakulása kellett. Ebben az átalakulásban az ifjuság a maga passzivitása ellenére is mérhetetlen jelentőséget nyer, mert, minden lélektani lehetőséget számbavéve, nem lehetjük, hogy a felnőtt és érettkorú emberek tömegei még megélhessék tudattartalmuk, kulturájuk, hajlamaik, a régi társadalmi rend szuggereálta etikájuk, melysőkig való állisztulását. Csak a gyerek és a serdülő ifjuság lesz képes azzá az új emberképessé fejlődni, amely a kommunizmust az egyedül lehetséges társadalmi formának, a nemzetektől és fajoktól osztatlan, tökéletes emberi szolidaritást, a világban egyedül elképzelhető érzelmi elhelyezkedésnek tudja. Csak ez az új generáció lehet mentes attól a pszihikai fertőzöttségtől, amelyet a társadalmi élet, a családi és iskolai nevelés és — nem utolsó sorban — az ifjusági irodalom — iszapolt évtizedeken át az agyunkba. Az új emberhajtás, mindettől tiszta lehet már; — lehet: ha mindent megteszünk, hogy legyen. Rendkívüli feladatok várnak itt nemcsak az iskolára, amely hamarosan úgy átalakul, hogy semmiben sem fog hasonlítani többé a kapitalista állam iskolájához, de az új ifjusági irodalomra is.

A cél tehát ez: alkossunk egy régítől merőben különböző ifjusági irodalmat, amely az új iskolát, az új nevelést, az új társadalmi életet hozzászítja, hogy a most fejlődő emberekből teljesen kipszultsítsa a letűnt társadalmi rend szellemi bagyatékát: a magántulajdon, a faji, nemzeti és rangbeli különbségek, az előjogok, hatalmi örökségek stb. ideológiáit. Helyébe a kommunista társadalom törvényeinek, erkölcsének minél tökéletesebb szugeszcióját, az internacionalizmus átfogó, hatalmas érzéseit, munka- és életkedvet indukáljunk. Mindezt a természet jelenségeinek, a munka, tudomány és művészet alkotásainak minél szélesebbkörű ismeretével egészítsük ki, hogy fokozatosan egy egészséges, öröms, sokat láttató világ szemléletet kiindulója legyen.

Ezek a célok, a használandó eszközök és követendő módszerek először is abban különböznek az eddig volt ifjusági irodaloméitól, hogy egységes szempontból, következetes elgondolással és szigoru erélylyel állanak *egy akaratniak* a szogalatában. *Akarjuk*, hogy új emberképessé jöjjön utánunk. A régi gyermeklapok, könyvek és képek megdöbbsentő felelőtlenességgel, rendszer és módszer nélkül szórták az ifjuság elé az ismereteknek károsát.

Az elgondolásnak semmiféle egységességét, sehol határozott célkitűzést az ifjusági irodalomban nem látunk. Ezen most oly módon segítünk, hogy az ifjusági lapok és olvasmányok kiadását az állam veszi a kezébe, az állam dolgoztatja egy kész programnak megfelelően az írókat és pedagógusokat.

Jellemző ifjuságunk eddigi olvasmányaira, hogy nem annyira az értelemhez szólnak, mint inkább csak „a szív” érzékenységére apellálnak. Nem is szólva ezeknek az érzéseknek a tartalmáról (hazaszeretet, jótékonyosság, burzsoá erkölcs, stb.), amelyek természetesen a letűnt államrend hű polgáraihoz méltók, — maga az a tény, hogy az infantilis szubtilitást ilyen módon túllengővé és szentimentalizmusba bekélyesedővé tették, elég súlyos büne ennek az irodalomnak. Nem valószínű, hogy a kamaszkor vajadásait sokban ez a nevelt szentimentalizmus nehezeti és tartósítja.

Ifjusági irodalmunk eddig azt célozta, hogy 1. az *ugynevezett* rend hódolóiá tegye az ifjuságot, amely rend az elnyomott osztályok nyomorának és az uralkodó kisebbség minden jogának konzerválása lét volna; hogy 2. a *sovinizmus* dühével telítse a faji gyűlölködést nem ismerő fiatal agyakkal, melyeket örök háborúk áldozatának szántak; hogy 3. *vallást elfogultsággal* zavarja meg a gyerek fejét, amely természetes kutatásvágygyal igyekeznek a körülvevő jelenségek igenis természetudományos magyarázatát megszerezni; hogy 4. minden *felvilágosítás* számára *hozzáférhetlenné* tegye őket; hogy 5. *romantikus hajlandóságait* a

hősök és mártírok tiszteletére kihasználja, szadista és mazohista betegkedélyűségbe hajszolja.

Minthogy ennek az irodalomnak, sajnos meg is volt a maga hatása, ezt — egészen bizonyos, — az általunk szervezendő ifjusági irodalommal kell és lehet is ellenkező hatásba váltani. Tartsuk szem előtt először azt, milyen ideológiákat kapott eddig az ifjuság és törekedjünk ezeket az ideológiákat előtte diszkvalifikálni és ezzel belőle kiölni; másodszor nyerjük meg befolyásolható szellemét a magunk színéi számára, még pedig nemcsak új ismeretek, de új érzelmek szuggerálása által is. Az átnevelés, dacára annak, hogy a reális ismeretekre nagy súlyt fektetünk, — idealisztikus. A kommunista társadalomnak *etikai* felsőbbrendűségét hangsúlyozzuk a kapitalista államrenddel szemben; az internacionalizmust, a *kollektív szeretetet* szemben a családi, faji, nemzeti szűkebb körű ragaszkodással.

Éppen azért, mivel az ifjuságot egy új idealizmussal akarjuk áttelekesíteni, az írás és képzőművészet befolyását a művészi hatásfok emelésével is biztosíthatjuk. Az eddig forgalomban volt ifjusági könyvek és folyóiratok művészi tekintetben is csak a leglesújtóbb kritikát érdemlik. Itt az ideje, hogy azok, akik rá hivatottságot éreznek magukban, az ifjuság számára való írást teljes erejükre érdemes és mélységesen komoly lekiismereti munkának tudják.

Róna Irén.